

Γράφει η Μαρία Ανδρικοπούλου, φιλόλογος - συγγραφέας

Κωνσταντίνος Κανάρης - ο γείτονάς μου -

Μεγάλωσα στην Κυψέλη, η πλατεία της οποίας φέρει το όνομα του Κωνσταντίνου Κανάρη, του θρυλικού μπουρλοτιέρη της ελληνικής επανάστασης. Ο ανδριάντας του πυρπολητή φτιαγμένος από μάρμαρο, έργο του γλύπτη Λάζαρου Φυτάλη, αποτελεί πλέον το μοναδικό στολίδι της. Ο ήρωας στέκει πάνω στη βάρκα του, την Ελευθερία, με το δαυλό στο χέρι, έτοιμος, θαρρείς, να πυρπολήσει τη ναυαρχίδα του οθωμανικού στόλου παίρνοντας εκδίκηση για την καταστροφή της Χίου.

Ο ναυτικός από τα Ψαρά όργωνε τα πέλαγα με σιτοκάραβα, για να εξασφαλίσει τον επιούσιο της οικογένειάς του, ώσπου αποφάσισε να συνδράμει τον αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία μπαίνοντας στο «στόλο» των Ψαριανών υπό τον Νικολή Αποστόλη. Και την αφέγγαρη νύχτα της 6ης Ιουνίου του 1822 με την πυρπόληση της καπιτάνας του Καρά Αλή πασά, δράσκέλισε θριαμβευτικά το κατώφλι της Ιστορίας καταφέροντας ισχυρότατο πλήγμα στον εχθρό και στρέφοντας το βλέμμα της Ευρώπης στην ελληνική επανάσταση και το πρόσωπό του.

Ακολούθησαν πολλές σημαντικές ναυτικές του επιτυχίες κατά τη διάρκεια του Αγώνα και ο γενναίος στολοκαύτης έγινε ο φόβος κι ο τρόμος του Σουλτάνου. Αργότερα, το ανεξάρτητο πια κράτος τίμησε τον έντιμο αγωνιστή με πολλά αξιώματα: του Ναυάρχου, του Υπουργού των Ναυτικών, ως και του Πρωθυπουργού.

Ο λαοφίλτος, ατρόμητος ήρωας της ελληνικής επανάστασης ήταν ο φανταστικός φίλος των παιδικών μου χρόνων που τα μπουρλότα του πυροδοτούσαν τη φαντασία μου με την οποία πολλές φορές τον ακολούθησα στις περιπέτειές του. Τον ένιωθα δικό μου άνθρωπο! Ήταν άλλωστε κατά

κάποιο τρόπο γείτονάς μου. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του τα έζησε στην διώροφη εξοχική του κατοικία στην Κυψέλη, από το 1853 ως τον Σεπτέμβριο του 1877, οπότε και άφησε την τελευταία του πνοή όντας Πρωθυπουργός της Ελλάδας.

Στο σπίτι αυτό ο «Μέγιστος Ναυμάχος» υποδέχτηκε φίλους και συναγωνιστές, πολιτικούς, μα κι ένα σωρό επισκέπτες από απλούς ανθρώπους μέχρι προσωπικότητες από την Ευρώπη που ήθελαν να γνωρίσουν τον θρυλικό ήρωα, που πλέον αγωνιζόταν όχι στις θάλασσες, αλλά στην πολιτική κόνιστρα.

Λόγω της σύνδεσής του με την Κυψέλη, ο ανδριάντας του, που αρχικά κοσμούσε το Μέγαρο

Νεγρεπόντη στην οδό Αμαλίας, μεταφέρθηκε το 1937 στην πλατεία που πήρε και το όνομά του.

Αν θελήσει κανείς να αναζητήσει τα χνάρια του Κανάρη στην πολύβουη αθηναϊκή συνοικία-πέρα από το άγαλμα της πλατείας -στο νούμερο 56 της οδού Κυψέλης, θα αντικρίσει μια πολυκατοικία με μαρμάρινη επιγραφή που μαρτυρά πως είναι κτισμένη στη θέση της τελευταίας κατοικίας του ήρωα. Παρακάτω, στον πεζόδρομο της οδού Σουμελά, συναντά το εκκλησάκι που ως κτίτορες του αναφέρονται ο Κωνσταντίνος και η σύζυγός του Δέσποινα Κανάρη και που αρχικά βρισκόταν στον περίβολο της οικίας του. Ο ναΐσκος με τοιχογραφίες, όπου ιστορούνται σημαντικές ναυμαχίες, είναι αφιερωμένος στους Αγίους Αποστόλους κι αποτελεί τάμα του ήρωα για την αΐσα έκβαση του αγώνα. Οι Άγιοι Απόστολοι, προστάτες του, απεικονίζονταν και στο λάβαρο που είχε πάντα μαζί του στις καταδρομές.

Η Κυψέλη, λοιπόν, των παιδικών μου χρόνων ήταν και παραμένει άρρηκτα δεμένη με τον πρωτοστάτη των ναυτικών αγώνων της επανάστασης που τόνωναν το ηθικό των Ελλήνων και προκαλούσαν καταστροφές στον οθωμανικό στόλο.

μαρτυρίες

Γύρω από τη βάση του αγάλματός του έπαιξα κρυφό και κυνηγητό με τα παιδιά της γειτονιάς. Σ' αυτό καταθέταμε στεφάνι στη μεγάλη εθνική γιορτή κατά μαθητικά χρόνια. Εκεί πρωτάκουσα τα κατορθώματα του ήρωα, περίεργη καθώς ήμουν να μάθω ποιος ήταν ο μαρμαρωμένος βρακοφόρος άντρας. Εκεί μεγαλώνοντας έδινά τα πρώτα μου ραντεβού.

Μοιραία λοιπόν, εφόσον ασχολήθηκα με τη συγγραφή παιδικών βιβλίων, αφιέρωσα ένα από αυτά* στον ταπεινό κι έντιμο αγωνιστή που από ορφανό ναυταπίουλο έγινε καπετάνιος, πυρπολητής, ναύαρχος, Υπουργός των Ναυτικών και αξιώθηκε τέσσερις φορές να γίνει Πρωθυπουργός της Ελλάδας. Από το τιμόνι των πλοίων στο τιμόνι της χώρας!

Κι όταν περνάω μπροστά, το άγαλμά του που στέκει ανάμεσα σε πολυκατοικίες έχοντας τριγύρω κεραίες τηλεοράσεων, ακούω να μου ψιθυρίζει πως εκείνου του ταίριαζε να αγναντεύει τη θάλασσα και τις αντένες πλοίων.

* «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ Τ' ΟΝΟΜΑ ΜΟΥ»
Εκδόσεις «ΚΑΛΕΝΤΗ» 2020